T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2022/213
KARAR NO : 2022/405
KARAR TR : 20/06/2022

ÖZET:Davacıların maliki olduğu taşınmazın bir kısmının imar idare heyeti kararı ile yola giden olarak ayrılmasından sonra aynı parselin bir kısmına parke taşı döşenerek yol yapılmak suretiyle kamulaştırmasız fiilî el atılmasına ilişkin açılan davanın, taşınmazın tamamının bir bütün olarak ele alınması ve ADLİ YARGI yerindegörülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacılar: A. C. K vd.
Vekili : Av. Y. İ
Davalılar: 1- Çankaya Belediye Başkanlığı
Vekili : Av. P. G
2- Ankara Büyükşehir Belediye Başkanlığı
Vekili : Av. A. K

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacıların veraseten maliki oldukları Ankara İli, Çankaya İlçesi, ... Mahallesinde bulunan ve imarın ... ada .../A parselini teşkil eden 64 m² yüzölçümlü dava konusu taşınmazın, öncesinde kök ... ada.... parselin imar uygulaması sonucunda düzenleme ortaklık payı kesilmeksizin 645 m2 yüzölçümlü 15 parsel olarak tapuya tescil edildiği, daha sonra İmar İdare Heyetinin 13/06/1967 tarih ve 379 sayılı kararıyla onaylanan 59500(38890) nolu Kocatepe Camii Yeri ve Kızılırmak Caddesi Yol Genişletme parselasyon planı ile uygulamaya alınarak 64 m²'sinin yola giden olarak ayrılıp maliklerinin uhdesinde .... ada .../A nolu parsel olarak .... ada .... nolu parsel üzerinde bulunan .... kapı numaralı ... Apartmanı önü olarak bırakıldığı ve *"yola gidecektir"* şerhinin tapuya işlendiği; ancak, terkin işlemleri yapılmadığı gibi parke taşı döşenerek ve kısmen de yeşillendirilerek yol yapılmak suretiyle kamulaştırmasız fiilen el atıldığından bahisle tazminat istemiyle adli yargı yerinde dava açılmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. Ankara 20. Asliye Hukuk Mahkemesinin 16/03/2017 tarihli ve E.2014/361, K.2017/122 sayılı kararı ile, *"fiilî el atmanın sabit olduğu"* gerekçesiyle davalılardan büyükşehir belediyesi yönünden tazminat davasının kabulüne, taşınmazın 56 m²'lik kısmının tapu kaydının iptali ile yol olarak Ankara Büyükşehir Belediye Başkanlığı adına terkinine karar verilmiştir.

3. Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 14. Hukuk Dairesinin 16/11/2017 tarihli ve E.2017/2184, K.2017/2166 sayılı kararı ile, *"taşınmazın yola ayrılan kısmının otopark olarak kullanıldığı, idarelerce kaldırım ve yol olarak kullanılmadığı"* gerekçesiyle istinaf başvurusunun esastan kabulü ile ilk derece mahkemesi kararının kaldırılmasına ve yargı yolu bakımından bir karar verilmek üzere mahkemesine iadesine kesin olarak karar verilmiştir.

4. **Ankara 20. Asliye Hukuk Mahkemesinin 27/03/2018 tarihli ve E.2017/628, K.2018/123 sayılı kararı** ile, *"fillî el atma olgusu gerçekleşmediğinden idari yargının görevli olduğu"* gerekçesiyle görevsizlik kararı verilmiştir. Bu karar, istinaf edilmeksizin 19/07/2018 tarihinde kesinleşmiştir.

5. Davacılar vekili, bunun üzerine aynı istemle idari yargı yerinde tam yargı davası açmıştır.

B. İdari Yargıda

6. **Ankara 2. İdare Mahkemesinin 16/03/2022 tarihli ve E.2020/1926 sayılı ara kararı** ile; *"taşınmaza kaldırım yapılmak suretiyle fiilen el atıldığı sabit olduğundan davanın görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli bulunduğu"* kanaatine varılarak, ortaya çıkan olumsuz görev uyuşmazlığının giderilmesi için dava dosyalarının Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine ve yargılamanın ertelenmesine karar verilmiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

A. Mevzuat

7. 3194 sayılı İmar Kanunu'nun *"İmar programları, kamulaştırma ve kısıtlılık hali"* kenar başlıklı 10.

maddesi şöyledir:

"Belediyeler; imar planlarının yürürlüğe girmesinden en geç 3 ay içinde, bu planı tatbik etmek üzere 5 yıllık imar programlarını hazırlarlar. Beş yıllık imar programlarının görüşülmesi sırasında ilgili yatırımcı kamu kuruluşlarının temsilcileri görüşleri esas alınmak üzere Meclis toplantısına katılır. Bu programlar, belediye meclisinde kabul edildikten sonra kesinleşir. Bu program içinde bulunan kamu kuruluşlarına tahsis edilen alanlar, ilgili kamu kuruluşlarına bildirilir. Beş yıllık imar programları sınırları içinde kalan alanlardaki kamu hizmet tesislerine tahsis edilmiş olan yerleri ilgili kamu kuruluşları, bu program süresi içinde kamulaştırırlar. Bu amaçla gerekli ödenek, kamu kuruluşlarının yıllık bütçelerine konulur.

İmar programlarında, umumi hizmetlere ayrılan yerler ile özel kanunları gereğince kısıtlama konulan gayrimenkuller kamulaştırılıncaya veya umumi hizmetlerle ilgili projeler gerçekleştirilinceye kadar bu yerlerle ilgili olarak diğer kanunlarla verilen haklar devam eder."

8. 3194 sayılı Kanun'un*"İmar planlarında umumi hizmetlere ayrılan yerler"* kenar başlıklı 13. maddesi şöyledir:

" İmar programına alınan alanlarda kamulaştırma yapılıncaya kadar emlak vergisi ödenmesi durdurulur. Kamulaştırmanın yapılması halinde durdurma tarihi ile kamulaştırma tarihi arasında tahakkuk edecek olan emlak vergisi, kamulaştırmayı yapan idare tarafından ödenir. Birinci fıkrada yazılı yerlerin kamulaştırma yapılmadan önce plan değişikliği ile kamulaştırmayı gerektirmeyen bir maksada ayrılması halinde ise durdurma tarihinden itibaren geçen sürenin emlak vergisini mal sahibi öder.

Onaylanmış imar planlarında, birinci fıkrada yazılı yerlerdeki arsa ve arazilerin, bu Kanunda öngörülen düzenleme ortaklık payı oranı üzerindeki miktarlarının mal sahiplerince ilgili idarelere bedelsiz olarak terk edilmesi halinde bu terk işlemlerinden ayrıca emlak alım ve satım vergisi alınmaz."

B. Yargı Kararları

9. Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kurulunun 11/02/1959 tarihli, E.1958/17, K.1959/15 sayılı kararının, III. bölümü şöyledir:

"İstimlâksiz el atma halinde amme teşekkülü İstimlâk Kanununa uygun hareket etmeden ferdin malını elinden almış olması sebebiyle kanunsuz bir harekette bulunmuş durumdadır. Ve bu bakımdan dava Medeni Kanun hükümlerine giren mülkiyete tecavüzün önlenmesi veya haksız fiil neticesinde meydana gelen zararın tazmini davasıdır. Ve bu bakımdan adliye mahkemesinin vazifesi içindedir.

Bundan başka, bir amme teşekkülü tarafından bir tesisin yaptırılması sırasında Devlet malı olmayan yerlerden toprak alınması veya böyle yerlere toprak veya moloz yığılması neticesinde meydana gelen zararların tazmini davası da başkasının malına amme teşekkülünün dilediği gibi el atma hakkı bulunmadığı ve plan ve projelere ve şartnamelere başkasının malına ihtiyaca göre el atılabilmesini gerektirecek esaslar konulamayacağı cihetle, haksız fiilden doğan bir tazminat davası sayılır.

Yapılan işlerin plan veya projeye aykırı olarak yapılması hali de idari karara aykırı bir hareket bulunması itibariyle yine idari kararın tatbiki olan bir fiil sayılamaz ve bu bakımdan bu iddia ile açılmış bir dava haksız fiilden doğan bir davadan ibaret olacaktır.

Bu bentte anılan davalar, içtihadı birleştirme kararının dışında kaldıklarından kararın bunlara şümulü yoktur"

10. Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümünün 11/04/2016 tarihli ve E.2016/180, K.2016/224 sayılı kararında; *"dava konusu taşınmazın bir kısmına fiilen el atıldığıbelirtilmiş ise de, taşınmazın ... tek bir imar planı kapsamında yol ve park olarak ayrıldığı ve bu itibarla tek bir taşınmaza tek bir imar planı kapsamında yapılan el atmanın, taşınmazın tamamı için bir bütün olarak ele alınması ve değerlendirilmesi gerektiği,nitekim dava konusu taşınmaza ilişkin dosyaya yansıyan bir kamulaştırma kararı ya da mahkeme kararı da bulunmadığından bu yöndeki değerlendirmenin yargılama salahiyeti ve usul ekonomisi ilkelerinin de bunu gerektirdiği sonucuna varılarak"* davanın çözümünde adli yargının görevli olduğuna hükmedilmiştir.

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

11. Uyuşmazlık Mahkemesinin Muammer TOPAL'ın başkanlığında, Üyeler Birol SONER, Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Nurdane TOPUZ, Ahmet ARSLAN ve Mahmut BALLI'nın katılımlarıyla yapılan 20/06/2022 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

12. Raportör-Hâkim Murat UÇUR'un davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Recep KALKAN ve Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

13. Dava, davacıların maliki olduğu taşınmazın bir kısmının imar idare heyeti kararı ile yola giden olarak ayrılmasından sonra aynı parselin bir kısmına parke taşı döşenerek yol yapılmak suretiyle kamulaştırmasız fiilî el atılmasından kaynaklı zararın tazmini istemiyle açılmıştır.

14. Dosyanın incelenmesinden; dava konusu ... ada ve .... sayılı parsel üzerindeki taşınmazın *"yola giden"* olarak ayrılan 64 m² alanlı .../A sayılı parsel kısmına karo taşları döşenerek kaldırım olarak kullanıldığı ve fiilen el atılmış olduğu, bu maddi olguların gerek davalı idarelerin kabul içerikli beyanları, gerekse idare mahkemesince yapılan keşif ile sabit olduğu anlaşılmıştır.

15. İdarenin yürütmekle yükümlü bulunduğu kamu hizmetine ilişkin olarak uygulamaya koyduğu plan ve projeye göre meydana getirdiği yol, kanal, baraj, su yolları, su şebekesi gibi tesislerin kurulması, işletilmesi ve bakımı sırasında kişilere verdiği zararların tazmini istemiyle açılacak davaların görüm ve çözümünün, idari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları muhtel olanlar tarafından açılacak tam yargı davaları kapsamında yargısal denetim yapan idari yargı yerine ait olduğu; idarece herhangi bir ayni hakka müdahalede bulunulduğu; özel mülkiyete konu taşınmaza kamulaştırmasız el atıldığı veya plan ve projeye aykırı iş görüldüğü iddiasıyla açılacak müdahalenin men'i ve meydana gelen zararın tazmini davalarının ise, mülkiyete tecavüzün önlenmesine ve haksız fiillere ilişkin özel hukuk hükümlerine göre adli yargı yerince çözümleneceği, yerleşik yargısal içtihatlarla kabul edilmiş bulunmaktadır.

16. Davacıların imar idare heyeti kararı ile kısıtlama sonrası gerçekleşen fiilî el atma iddiasının dosya kapsamı, davalı vekillerinin bu yöndeki kabulleri ve keşif ile doğrulandığı; aynı parsele ilişkin gerçekleştirilen kısmî el atmalarda taşınmazın bir bütün olarak değerlendirilmesi gerekmekte olup, bu durumda, dava konusu tek bir taşınmazın bir kısmına fiili el atmanın bulunduğu değerlendirilen davanın görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

17. Belirtilen nedenlerle; Ankara 2. İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile Ankara 20. Asliye Hukuk Mahkemesinin görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan nedenlerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGI YERİNİN GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Ankara 2. İdare Mahkemesinin 16/03/2022 tarihli ve E.2020/1926 sayılı BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile, Ankara 20. Asliye Hukuk Mahkemesinin 27/03/2018 tarihli ve E.2017/628, K.2018/123 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

20/06/2022 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Muammer	Birol	Nilgün	Doğan
TOPAL	SONER	TAŞ	AĞIRMAN

Üye	Üye	Üye
Nurdane	Ahmet	Mahmut
TOPUZ	ARSLAN	BALLI